

Дзітлярыйцы і Мастацтва

Год выдання 33-і
№ 97 (1942)
4 снежня 1964 г.
ПЯТНІЦА
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

Чырвоны дзень календара

Іх не так ужо многа ў календары — чыслы, адзначаныя чырвоным святным колерам. І кожнае выклікае асацыяцыі, успаміны, роздум.

Адгортаеш лісток ад 1 мая — і нека адразу нібы патыхае на цібе духмяным водарам кветкі, а перад вачыма вырастаюць абрысы ўзнятых у братэрскім поіску рук — сімвал пралетарскай салідарнасці.

Лісток ад 9 мая... Мы разумеем, таварыш, чаму пасуроўвай твай позірк — ёсць рэчы, якія нічым і ніколі не выціснуць з памяці сэрца.

7 і 8 лістапада... Глядзіш на календар і адчуваеш, як у дуэях мяккім рэкам адгукаюцца ўдзім і радасць, якія льюцца разам з усім народам перажываў у гэты дні... Зось яшчэ адна чырвоная ліба. Яна адкрыецца заўтра.

5 снежня. Дзень Канстытуцыі СССР.

Нама чалавеча ў краіне, які б не ведаў, чаму гэты дзень — святочны.

Нама чалавеча, які б не ведаў велічнага Асноўнага Закону нашага жыцця.

І ўсё-такі, калі сёння вечарам ці заўтра раніцай ты паддзіш да календара, адвернеш лісток і тавім вечам адкрыецца чырвоная пільберка, успомні яшчэ раз простыя і ўрачыстыя, як гімн, словы з нашай Канстытуцыі:

«Грамадзяне СССР маюць права на працу...»

«Грамадзяне СССР маюць права на адпачынак...»

«Грамадзяне СССР маюць права на матэрыяльнае забеспячэнне ў старасці, а таксама ў выпадку хваробы і страты працаздольнасці...»

«Грамадзяне СССР маюць права на адукацыю...»

Ёсць рэчы, успаміні аб якіх натхненне і дадае сілы. Наша Канстытуцыя даўно ўжо стала крыніцай натхнення і энергіі — таго натхнення і той энергіі, якія дасягаюцца бурлівае развіццё нашай эканомікі і культуры, магутны поступ народа да камунізма.

Ніводная краіна свету не давала раней чалавеку такіх правоў, якія дала нам Савецкая ўлада. І, галоўнае, не абмяжоўваючы адным толькі абвешчанымі гэтымі правамі (а ўсе буржуазныя дэмакратыі на тым і спыняліся), Савецкая ўлада на справе забеспячыла абвешчаныя правы, адкрыла народу найбольшыя магчымасці для вывядзення яго стваральнай магутнасці.

Для нас сталі ўжо звыклымі, звычайнымі словы «савецкая дэмакратыя». Але напярэдадні Дня Канстытуцыі ўдзімаем, таварыш, у іх першарады сэнс. Колькі ў іх веліч і прыгажосці! Савецкая, сацыялістычная дэмакратыя — гэта дэмакратыя першай у гісторыі чалавечай краіны, дзе народ стаў адзіным і паўнаўладным гаспадаром жыцця. Савецкая ўлада вывела рабочых, сялян, інтэлігенцыю на дарогу свабоднага гістарычнага творчасці.

Буржуазныя вучоныя і публіцысты ўсё часцей і часцей скардзяцца, што капіталізм не здольны ўжо выставіць ідэі, якія б натхнілі, павялі народ. Што ж, гэта прызнанне — яшчэ адно сведчанне таго, што сацыялізм, камунізм — маладосць, будучыня нашай планеты, зыркае полымя, да якога цягнуцца позірк, сэрцы і мары ўсяго чалавечства.

Дзень Канстытуцыі — гэта свята дружбы народаў, во імёна яна, Савецкая Канстытуцыя, заканадаўча замацавала новыя, нібыта адны ў гісторыі міжнароднага адносін — адносін братэрства і аднасці.

Дзень Канстытуцыі — гэта свята росквіту нашай культуры. Імяна яна, Савецкая Канстытуцыя, гарантуе жыватворчыя ўмовы нашай навуцы, літаратуры, мастацтва — умовы, якія зрабілі такім багатым і шматгранным духоўнае жыццё краіны.

Дзень Канстытуцыі — гэта свята барацьбы за мір, бо імёна яна, дзяржава, кіруючы сваёй гуманнай Канстытуцыяй, перша ў свеце заканадаўча абвясціла прапаганду вайны злчыствам.

Высокае шчасце быць грамадзянінам краіны, якая жыве па такім Асноўным Законе. Высокае шчасце быць у гэтай краіне песняром яе гераічных будняў!

Тысячу і тысячу разоў казаў праўду паэт, які пісаў, што галоўнае в нас —

Я склаў бы песню

Расукулася цяжка, крыху старамодная акамітавая заслона і на снізу, упрыгожаную жывымі кветкамі, выйшла некалькі чалавек. Першай, сарамліва камачуца ў палых тонкую карукавую хустынку, у зіхатлівай артыстычнай сукенцы выйшла невялікая ўжо гадоў, невысокая, але стройная жанчына. Адразу ж, як яна паказалася з-за куліс, зала, паўночкая людзей, выбухнула галдасементамі. Відно было, што гэта ўрадавала і ўсхвалявала жанчыну, бо яна нейк неспрытліва павярнула да сваіх спадарожнікаў. Алізін з іх паспяшаўся да мікрафона, загаварыў:

— Дарагія таварышы! Сёння мы сабраліся на творчы вечар нашай Веры Іванаўны. Дзесяць гадоў яшчэ ўжо жыве ў гэтай краіне, дзесяць гадоў радуе нас сваім цудоўным голасам, дзесяць гадоў дорыць нам радасць і асладжвае ўсё жыццё павіненцаў Веры Іванаўны з гэтым спосабаўваючы сябе гэтым жэстам, і заспявала. Голас яе быў прыемны, глыбокі і чысты. Але, слухаючы яе, мне запаміналася перш-наперш не гэта, а тое, як яна спявала. Песня была знаёмая, здаўна вядомая, і ўсё ж мяне не пакідала адчуванне таго, што яна нараджаецца толькі пер, воль таварыш, у гурдах гэтай жанчыны — настолькі яна спявала шчыра, цёпла, душэўна.

Так «пазнаёміўся» я з Верай Іванаўнай Мярэлюк — салісткай хору народнай песні мінскіх аў-

да мною клубок жыцця Веры Іванаўны і яе сям'і.

Нарадзілася яна ў заснежанай вёсачцы Кіраўскай вобласці. Сям'я была вялікая — некалькі братоў і сясцёр. У ёй любілі спяваць, асабліва бацька. Брат хараша граў на баяне. Вечарамі часта ўсёй сям'ёй спявалі песні, пераважна рускія старадаўнія. З тае пары, з дзяцінства засталася ў Веры Іванаўны любоў да песні.

— Яшчэ гаварыць добра не навучылася, а ўжо спявала, — смяецца яна.

Пасля заканчэння школы паступіла ў дзевяцікласны тэхнікум у горадзе Пашар-Ала. Гады вучобы ў тэхнікуме супалі з гадамі вайны. Студэнцкі шэфствавалі над шпіталем: памалгі санітарам прымаць параненых чырвонаар-

Мір, праца, творчасць

гэтыя гады больш пяцісот разоў чулі яе голас рабочы-аўтазавадчы і іншых заводаў, калганікі Бягомльшчыны і Чэрвеньшчыны, мінскія школьнікі, жыхары Вільнюса, Панявешчы, Масквы. Некалькі разоў слухалі яе радыёслухачы і бачылі тэлеглядчы.

— Вядома, цяжкавата даводзілася. Дзеці малыя, а тут Сяргей пайшоў вучыцца ў політэхнічны інстытут, на вяртанне аддзяленне, адных дома не пакіне. Браў з сабой на рэпетыцыі, а часам і ў выезды. Сяргей часам бурчаў (Сяргей Іванавіч пры гэтым падткавае: «А няўжо ж...»), але ж ведаеш... Як вам гэта растлумачыць? Вось выйдзі ў на снізу, гляну ў залу. Бачу, займаюцца сядзіць, сабралі на працы. Сядзіць, чакаюць. Спяваю, а сама сачу за імі. Смешна гэта, але не магу я без таго, каб не бачыць, што робіцца ў залі. І хай няспіла гэта будзе, але ж, прынаося, радасна і хараша бачыць, што людзі таксама радуюцца і што ты прыносіш гэтую радасць.

І хай здарыцца якая там нявыкрутка, а ўспомніш такое — і ідзе на рэпетыцыі, і едзеш на раён, хоць ведаеш, што вернешся апоўначы, хоць заўтра рэпіцыю зноў на працу... Люблю я песню, зжылася з ёй, з калектывам...

Даўно звечарэла, а я ўсё гасцюю ў кватэры Мярэлюкаў. Галя садзіцца па піяніна. Вера Іванаўна паціху запявае песню. Адрываецца ад часопіса Сяргей Іванавіч, прасоўваецца бліжэй да сястры Саша. Тут усе любяць музыку. Галя займаецца ў музычным гуртку ў ДOME культуры аўтазавада, Саша — у музычнай школе. Такія канцэрты ў гэтай кватэры наладжваюцца часта. Сядзім, слухаем музыку, і не хочанца ісці адсюль, развітвацца з гэтай харагой сям'ёй.

Вось пры гэта і думаю, чаму мяне ўсхвалявала сустрака з Верай Іванаўнай і яе сям'ёй, чаму захачалася расказаць пра гэта. Здавалася б, спраўды, нічога незвычайнага ў яе лёсе і ў справах. Звычайныя лёсы і справы, якія лёсы і справы тысяч савецкіх людзей. Але ж — гэта, мусіць, і хараша, што такія яны, лёсы і справы савецкіх людзей. Хараша дамаць пра гэта асабліва цяпер, напярэдні свята — свята Савецкай Канстытуцыі. Бо, пэўна ж, зусім інакшым быў б гэтыя лёсы і справы, калі б не яе гуманістычныя законы, калі б не асвятлялі гэтыя лёсы і справы яе жыватворным святлом. І хто ведае, як склаўся б лёс прастай вясковай дзевяці Веры — нашага сучасніка, добрага працаўніка, чалавеча шчодрэй, адкрытай людзям душы — Веры Іванаўны Мярэлюк...

Вера Іванаўна дорыць людзям самае частае і светлае — песню. Яна сама варты песні. Калі б мог і ўмеў, я склаў бы гэтую песню. Але ж — не магу. Напісаліся толькі васьм гэтаму каструбаватая радкі.

М. ГІЛЬ.
Сям'я — жаданы госьць у клубі Мярэлюкаў.
Фото Ул. КРУКА.

Вучылішча святкуе юбілей

Брэсцкаму музычнаму вучылішчу споўнілася 25 год. Гэты юбілей супаў з часам, калі ўся рэспубліка рыхтуецца да 11-й Усебеларускай дзяржаўна-нацыянальнай мастацкай Калектыва вучылішча — таксама актыўны ўдзельнік гэтай падрыхтоўкі. Прапаганда мастацтва ў масах вядзецца вучылішчам з першых жа дзён яго існавання.

Арганізаванае ў 1939 годзе, вучылішча і сённяшняму дню вырасла, набыло аўтарытэт, і цяпер яго вядоць не толькі ў самім Брэсце.

У 1944 годзе ў вучылішчы займалася 10 чалавек. Цяпер жа тут на адным толькі дзённым аддзяленні навучаецца 293 чалавекі ды яшчэ падрыхтоўку атрымліваюць на заочным.

Вучылішча рыхтуе спецыялістаў ва ўсіх галінах музыкі: п'яніна, сярэгрэ, балет, акардэаніст, вакаліст, кіраўнікоў хораў, выкладчыкаў тэорыі музыкі, кіраўнікоў духавых аркестраў і г. д. Усе навушчы праходзяць педагагічную і вытворчую працяжку. З гэтай мэтай арганізаваны сентар прантыні, у якім вучацца больш за паўтары сотні дзяцей рабочых і слухачы Брэста.

Семнаццаць выпускнікоў адбылося ў вучылішчы. Калі першы з іх — у 1948 годзе — даў толькі пяць спецыялістаў, дык у 1964 годзе — 71. Усё гэта спецыялісты з сярэдняй музычнай адукацыяй. Цяпер называе музычным навучальным установам рэспублікі для бачнага павышэння якасці брэсцкага вучылішча. Многія выхаванцы яго паспяхова скончылі кансерватарыю. Сярод тых, хто пасля кансерватарыі вярнуўся ў вучылішча, — спецыяліст у галіне музычнай культуры БССР дырэктар вучылішча М. Салопу, выкладчык тэорыі музыкі І. Дзямчана, выкладчык фартэп'янага аддзялення І. Абрамчыц, выкладчык сольнага спявання Д. Давідчык.

Педагогі і навушчы вучылішча праводзяць на грамадскіх асновах вялікую працу па прапагандае музыкі сярод рабочых Брэста і Брэсцкай вобласці. Творчыя калектывы вучылішча — сімфанічны аркестр, народны аркестр, вакальны ансамбль — частыя госьці ў рабочых чыгуначнага горада Бярозаўскай ДРЭС, у школах і калгасах. Толькі за апошні год дадзена больш двухсот спецыяльных канцэртаў, больш двухсот лекцый-нараўнаў. Іх слухалі шэсцьдзесят тысяч рабочых Брэста, Пінска, Баранавіч, Іўрны.

Выкладчыкі вучылішча вядуць вялікую лекцыйную працу ва ўніверсітэтах культуры Брэста Пінска, у школах і на прапрадзвестах. Выхаванцы вучылішча выдзеляюць у канцэрты ў Польскую Народную Рэспубліку.

На грамадскіх асновах выкладчыкі вучылішча кіруюць мастацка-самадзейнасцю ў вёсках Рачыца, Гершон, Валікарыта, Трышын, А. ў вёсках Матэяны, Заманна, Сычы пад іх кіраўніцтвам рыхтуюцца да Дзёнаў народнай творчасці аркестры народнага інструмента, нацыянальна чабэртаў курса Ваўляна кіруе адзіным хорам 2-й сярэдняй школы Брэста.

Вось некалькі лічбы і факты, якія сведчаць, што Брэсцкае музычнае вучылішча — гэта прапаганда і прыгожая і ў дні, калі вучылішча адзначае сваё дваццятлігоддзе, хочацца панадзіць усім яго выхаванцам, навушчыкам і былым выпускнікам вялікіх поспехаў і шыкавані моладзі ў прапагандае музычнай культуры.

Я. ПАНШКЕВІЧ.
Загаднік аддзела Рэспубліканскага намітат-та прафсаюза рабочых асеты, вышэйшай школы і навуковай установы.

Кінафестываль

40-годдзю беларускай кінамастацтва прывячана фестываль беларускай кінамастацтва, які пачаўся ў гомельскім кінаатэатры імя Калініна і «Мір».

Будуць паказаныя фільмы «Гадзінікі спыніўся апоўначы», «Трэцяя ракета», «Чырвоныя лісце», «Маска — Генуя» і іншыя.

У кінаатэатры імя Калініна і Палацы культуры чыгуначнікаў імя Лёніна адбудуцца прэм'еры новага мастацкага фільма «Пісьмо да жывых».

Адкрыліся фотавыстаўкі, прысвечаныя 40-годдзю беларускай кінамастацтва.

БЕЛТА.

Паказваюць мастакі Барысава

У Барысаўскім гарадскім ДOME культуры закрываецца выстаўка выяўленага і прыкладнага мастацтва, прысвечаная 11-му Дзёнаў народнай творчасці рэспублікі. У ёй прынілі ўдзел і мастацкіх мастакоў і народнага умельцаў ліній прадставілі 140 новых работ. Большасць з іх адораіна камісія на абласную выстаўку.

Сярод адрабных твораў — партрэт Ул. І. Леніна. Гэта маляваў рабочы Ваўлянаўскай фабрыкі піяніна Л. Кірэва, вымаіная з розных парод драва. Сьвясніваю каларыт, існаванасцю павятрам, добрай перадачай трысторы вызначаюцца акараі наступнага 19-й сярэдняй школы горада С. Ваўлянаўкі. У ліку лепшых — пейзаж І. Пятрова «Асены лес», акараіналі партрэта работы С. Мірзяна.

Сустрэчы ў Гомелі

Два дні гасцямі гомельскіх чытачоў «Літаратуры і мастацтва» была група беларускіх паэтаў — загаднік аддзела літаратуры рэдакцыі Геннадзь Бураўкін і актыўныя аўтары газеты Ніл Гілевіч і Патрусь Макаў. 30 лістапада яны выступілі перад студэнтамі Гомельскага пелітэтута, а 1 снежня ўдзельнічалі ў перадачы мясцовай студыі тэлебачання «У нас у гаснях» — газета «Літаратура і мастацтва».

Рэпартаж

Кажуць, што вельмі прыгожае возера Нарач. Не бачыў, спрачацца не буду. А мне здаецца, што прыгажэйшага за Лукомльскае возера ў Беларусі няма. Лес, кусты падыходзяць німа. Да самага яго берагу. І сла. І прасора яго вялікія: як ні нажы, а чатыры з гакам іламетры шырынё і амаль дзевяць даўжыні. У ціхі сонечны дзень яго спакойнае і ласкавае, празрыстае, нібы крышталё. Дзіва! Вада ж у ім крынічная. Легенда ходзіць, што закаханы ў паніа дзядушка, апуская я ім, кінулася з гора ў невялікі ставок. Зямля прыняла небарану. З таго часу і б'юць тут крыніцы іле слёзы...

А рыбы ў гэтым возеры! Хітры язь, ненажэрны шчупак, лянц мянтуз, спавяжны лещ. Акунёў поўна ў возеры. Нават амурскі сіл водзіцца тут.

Эх, паэты б сюды!..

А побач з возерам будзеца горад. Закладзены адначасова воем шматпавархоных дамоў. То тут, то там можна ўбачыць прапраба Аляксея Паўлавіча Архіпава. Аднаму

Брыгадзіры

брыгадзіры ён нешта падназвае, другому — пазнавае, трэціму — даказвае. Прыехаў сюды Аляксей Паўлавіч з Віцебска. Гэта пад яго кіраўніцтвам пабудаваны ў Лукомлі за кароткі тэрмін 16 двухкватэрных домкаў-кватэраў. Убачыўшы ў мяне фотаапарат, ён хітравата падміргнуў:

— Давяце, таварыш карэспандант, здымайце! Здымкі потым спатрэбяцца для музея горада.

— Каго ж вы параіце зняць?

— Усё б выключылі. Тут што ні будаўнік, то герой. Можнае Рыхарда Янышэўскага. Муляр, выконвае абавязкі брыгадзіра. Працаваў у Мінску і на цалінных землях. Усё гарыць у яго рукамі! Або Анатоля Леановіча. Брыгадзір, ліх пашукаць трэба.

Не праба, а паэт. Напэўна, аб сваіх людзях расказаў бы з тыдзень. Але нехта паклікаў яго і Аляксей Паўлавіч адшоў.

Цяпер загананлі рабочыя. Яны расказваюць аб сваім брыгадзіры Уладзіміру Рамаанава. Гэта ён заклаў першы камень пад фунда-

Мент першага дома новага горада

мент першага дома новага горада. Прыехаў сюды Рамаанаў з Бярозаўскай ДРЭС з усёй сям'ёй.

Гутару з Тамарай Тышчэвіч. Чарнабровая, сінявокая, русавалосая. Не дзядушка — агонь. Сама мясцова, а працавала раней у Кастрэме, на цагляным заводзе. Даведлася пра будоўлю і паехала хутчэй у родныя мясціны.

Вадзіцель самазвала Барыс Скрыпін ідзе ў Лукомлію па бетон. І мне туды трэба. Саджуся ў кабінку. Разам з Барысам катаецца яго шасцігадовы сыноч Сашка. Вацька хоча і яго навушчы сваёй спецыяльнасці.

— Вас на будоўлю накіраваў? — пытаюся ў Скрыпінка.

— Ды не, сам прыехаў. Будаваў у Калінінскай вобласці Канакоўскую ДРЭС. Намагаўся пачаць накіраваць сюды. Добры чалавек — ну, і я за ім. Канешне, параіўся з Макараўнай. А яна: куды іголка, туды і нітка. Вось мы і тут.

Бетонным вузлом у Лукомлі кіруе Тамара Чыркова — матарыстка, брыгадзір. Прыеха-

Ла стоды аж з далёкага Іркуцка

ла стоды аж з далёкага Іркуцка, дзе працавала рэвізором на чыгуначку. Мае спецыяльнасць і токара.

— А вас кім ветрам сюды занесла?

— Пачыталася ў «Правдзе» заметка пра будоўлю. А муж мой родом з Круппа, Параліліся і пераехалі.

Размаўляю з рабочымі, інжынерамі, тэхнікамі, а перад вачыма — кітга «Полос мужнасці». Гэта — пра будаўнікоў Брацкай ГЭС. Брацкага будоўлі камунізма, Успамінаю вершы беларускіх паэтаў пра будаўнікоў Бярозаўскай ДРЭС, Салігорскага камбіната. Напісана аб людзях і буднях будоўлі нямаю, ды ўсё нека раскідала. Нешта не бачыў ніводнай кнігі накітаўт «Полоса мужнасці».

А што калі пачаць пісаць біяграфію Лукомльскай ДРЭС? Тут кожны з будаўнікоў заслугуоувае ўвагі.

Напрыклад, Фёдар Паўлавіч Гучко. Будаваў ён Камсамольска-Амуры, Благавешчанск, Нарыльск. Багата будоўляў за яго пачынама. А тут ён праба.

Або вась Пляханаў Мікалай Фёдаравіч і

Сустрэчы ў Гомелі

Два дні гасцямі гомельскіх чытачоў «Літаратуры і мастацтва» была група беларускіх паэтаў — загаднік аддзела літаратуры рэдакцыі Геннадзь Бураўкін і актыўныя аўтары газеты Ніл Гілевіч і Патрусь Макаў. 30 лістапада яны выступілі перад студэнтамі Гомельскага пелітэтута, а 1 снежня ўдзельнічалі ў перадачы мясцовай студыі тэлебачання «У нас у гаснях» — газета «Літаратура і мастацтва».

Мір, праца, творчасць — такія тэма афармлення галоўнага дзёна Мінскага гадзінічнага завода. Над афармленнем будуча прадэца мастакі А. Кашчурэвіч і А. Зайчэў. Вы бачыце фрагменты іх зрысваў.

Сустрэчы ў Гомелі

Два дні гасцямі гомельскіх чытачоў «Літаратуры і мастацтва» была група беларускіх паэтаў — загаднік аддзела літаратуры рэдакцыі Геннадзь Бураўкін і актыўныя аўтары газеты Ніл Гілевіч і Патрусь Макаў. 30 лістапада яны выступілі перад студэнтамі Гомельскага пелітэтута, а 1 снежня ўдзельнічалі ў перадачы мясцовай студыі тэлебачання «У нас у гаснях» — газета «Літаратура і мастацтва».

Сустрэчы ў Гомелі

Два дні гасцямі гомельскіх чытачоў «Літаратуры і мастацтва» была група беларускіх паэтаў — загаднік аддзела літаратуры рэдакцыі Геннадзь Бураўкін і актыўныя аўтары газеты Ніл Гілевіч і Патрусь Макаў. 30 лістапада яны выступілі перад студэнтамі Гомельскага пелітэтута, а 1 снежня ўдзельнічалі ў перадачы мясцовай студыі тэлебачання «У нас у гаснях» — газета «Літаратура і мастацтва».

Сустрэчы ў Гомелі

Два дні гасцямі гомельскіх чытачоў «Літаратуры і мастацтва» была група беларускіх паэтаў — загаднік аддзела літаратуры рэдакцыі Геннадзь Бураўкін і актыўныя аўтары газеты Ніл Гілевіч і Патрусь Макаў. 30 лістапада яны выступілі перад студэнтамі Гомельскага пелітэтута, а 1 снежня ўдзельнічалі ў перадачы мясцовай студыі тэлебачання «У нас у гаснях» — газета «Літаратура і мастацтва».

Сустрэчы ў Гомелі

Два дні гасцямі гомельскіх чытачоў «Літаратуры і мастацтва» была група беларускіх паэтаў — загаднік аддзела літаратуры рэдакцыі Геннадзь Бураўкін і актыўныя аўтары газеты Ніл Гілевіч і Патрусь Макаў. 30 лістапада яны выступілі перад студэнтамі Гомельскага пелітэтута, а 1 снежня ўдзельнічалі ў перадачы мясцовай студыі тэлебачання «У нас у гаснях» — газета «Літаратура і мастацтва».

У мінулым нумары нашай газеты паведамлялася аб адкрыцці ў Мінску Рэспубліканскага конкурсу музыкантаў-выканаўцаў Беларускай і спевакоў інструменталістаў і спевакоў першым экзамэнам на працягу чарговага Міжнароднага конкурсу імя П. Чайкоўскага.

Адбылося ўжо два туры. Натуральна, што частка ўдзельнікаў, як кажуць, «выбіла з ігры», не трапіла ў фінал. Толькі лепшыя з лепшых дасталі трыццаць тура (усюго 15 чалавек з 33) прадэманстравалі высокую волю да перамогі, творчы неспакой і выкананне мастэрства. Мы прапачлі старыя журналы конкурсу — півністаў, струнінікаў і вакалістаў падзілаў сваімі ўражаннямі аб гэтым спаборніцтве.

Вядома, што конкурсы півністаў па складзе ўдзельнікаў былі самы шматлікія — зварнуліся ім да старэйшых журнаў конкурсу, дашыта Маскоўскай кансерваторыі С. Сіманова. — Што на ім было найбольш прыкметнага?

— Намі праслухана шаснаццаць музыкантаў, — адказаў ён, — іх палова студэнтаў кансерваторыі і палова выхаванцаў Мінскай сярэдняй музычнай школы. Сярод праслуханых школьнікаў нямаю сапраўды таленавітых выканаўцаў, са значнай творчай перспектывай на будучае. Асабліва яркімі здольнасцямі валодае сямнаццаціга Тая Вішнякова. Тая і яе сябры па школе старшакласнікі К. Гапалюска і А. Кры-

жаўнага інстытута імя Гнеўных Ю. Юравіцкі: — Спэцыфічнае гэтае сапраўды было адказнае і цяжкае. Адказнае ўжо таму, што юным музыкантам трэба было не толькі абараняць гонар сваёй роднай навукальнай установы, але і ўсёй рэспубліцы, якую яны прадстаўлялі. Ну, а цяжкасці ўзніклі перад кожным выканаўцам у сувязі са складанай конкурснай праграмай, куды ўваходзілі ўважліва праймаючыя Бруноўскага, Пракоф'ева, Баха, Паганіні. Тым не менш, рад малодзых струнінікаў з поспехам справіліся з такой складанай праграмай і выйшлі на «фінальную прамую».

— Колькі іх і хто гэтыя шаснаццаць? — Гэта чатыры скрыпачы — вучанцы Мінскай музычнай школы Н. Жажэнка і студэнты кансерваторыі М. Штэйна, А. Яўтуховіч, Б. Хусід, а таксама два вялічэўскія — выпускнікі кансерваторыі Т. Лясіч і У. Перлін. Кожнаму з іх прадэманстравалі ў трыццаці тур па разам з сімфанічным аркестрам: скрыпачы будучы іграць у яго суправяджэнні канцэрты Чайкоўскага, Сен-Санса, «Іспан-

каў» паказалі на праслухоўванні творчыя ініцыятыўу, удумлівасць пры выкананні тых або іншых нумароў. І нарэшце апошняе інтэрв'ю мы ўзялі ў старэйшых журнаў конкурсу вакалістаў, народнай артысткі СССР Л. Александровскай. Членам гэтага журы даялося сутыкнуцца з некаторымі цяжкасцямі. У конкурсе настолькі мала ўдзельнічала людзей (усюго чатыры спевакі і з рознымі па характары галасамі), што на абмеркаванні не было з каго выбіраць.

— Я хачу кінуць лапрок у адрас кіраўнікоў творчых устаноў, — сказала Л. Александровская, — якія не клапаціліся загады паводле пра гэты конкурс свае калектывы. Аб ім, напрыклад, нічога не ведалі ў оперным тэатры, хоць там ёсць нямаю малодзых салястаў, якія маглі б прыняць удзел у творчым спаборніцтве. А так мы праслухалі толькі чатырох студэнтаў II, III, IV і V курсаў кансерваторыі. Кожны з іх мае розныя здольнасці і розную вакальную школу. Але што прынямае — усё яны сур'ёзна аднесліся да падымаючайся конкурснай праграмы (акампаніравалі ім таксама студэнты). Праграмай было прадугледжана выкананне арыяў з опер і рамансаў рускіх і замежных кампазітараў, вакальных твораў беларускай, а таксама латышскай музыкі, паколькі нашым вакалістам давялося спяваць у Рызе — Раскажыце, калі ласка, пра кожнага з іх.

— Хіба толькі каротка, — зазначыла Ларыса Пампеўна, — бо канчатковыя вынікі спаборніцтва яшчэ не падзелены і мне цяжка даваць падрабязны характарыстыку. Восем тэнар, выпускнік кансерваторыі Л. Івашкоў. Нягледзячы на сімпічны сваё пецыч дэкаванне, ён лёгка пераадолявае цяжкасці многіх вакальных твораў. Так, у яго добра прагучалі арыя Ру-

Скью сімфонію» Лало, а вялічэўскія — канцэрты Шумана і Сен-Санса. Што хочацца сказаць у заключэнне? Большасць удзельні-

дольфа з оперы «Багем», «Беларускіх» Чайкоўскага, беларуска народная песня «Прыліцелі гусі». Спадабаўся мне бас Д. Марозаў, які валодае прыгожым голасам, музыкальнае. Ён разумее, што спявае, і добра даносіцца да слухача змест музыкі і слова. Прычым сапраўды Л. Касперскай вабін сваёй яркай выкананчай манерай, пацудоўна, сцвярджэнні, удзельніцтва. У барытона Ю. Ганчарова таксама добры вакальны матэрыял, але голас у яго ў час праслухоўвання быў не аусім здаровы (відавч ад прамернай перагрузкі спяваннем). Мне здаецца, што педагог не паказаў сваёму выхаванцу, у якой паслядоўнасці спяваць уключэння ў праграму нумары. Навошта, скажам, трэба было Ю. Ганчарова пачаць другі тур арыяў Яўгенія Анегіна з аднаменнай оперы Чайкоўскага? Шы не лепш было пакінуць яе пад канец выступлення, а пачаць, напрыклад, рамансам Ю. Семіянікі «Лес»? Паўтарыма, гэта толькі першыя кароткія ўражання.

Сенія ў зале Беларускай філармоніі пачынае трэці тур — заключны этап конкурсу, на якім канчаткова вызначацца мацнейшыя музыканты і становяць вядомымі імёны пераможцаў творчага спаборніцтва.

Г. ЗАГАРОДНІ,

ПРЫЙШЛА ЗІМА.

Фотазвод Ул. Лупейкі. (ВЕЛІТА).

Філармоніі чыць СНЕЖАНЬ КАМАНДА

Першыя снежанскія афішы паведалі пра выступленні ў Мінску чэхаславацкага арганіста Іржы Рэйбнера. Праграма яго канцэрта складалася з твораў Баха, Іржы Рэйбнера — «хросны» нашага аргану. Іменна ён першы іграў на ім у маі 1963 года, калі адкрылася філармонія.

Да 5 снежня працягнуцца ў Мінску выступленні Адаўскага астраднага аркестра. Нашы паўднёвыя госці выконваюць новыя цікавыя песні, інтэрмедзі, танцы.

Сенія ў канцэртнай зале заключны канцэрт скрыпачоў і вялічэўскага — удзельнікаў II Рэспубліканскага конкурсу музыкантаў-выканаўцаў. З тым жа справядлівым канцэртнам выступіць 7 снежня півністы і вакалісты.

Многія глядачы па выступленнях па радыё і тэлебачанні ведаюць таленавітых сацыянаў Александра Ліўчыца і Алесандра Леўенчука. Абодва прыйшлі на прафесійнальную сцэну з самаздзейнасці, пасля заканчэння медыцынскага інстытута.

У творчых венах сацыянаў і яны выступіць у Мінску з 5 да 8 снежня прыме ўдзел спявак Палса Памянава.

6 снежня ў філармоніі канцэрты па аб'явах № 1 — для работнай моладзі і № 6 — для калектыву аўтазавада. Выканаўца Першая сімфонія Чайкоўскага, увертюра да оперы Вердзі «Сіцілійская вясняна», арыя Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра БССР будзе дырыжыраваць маляды маскоўскі дырыжор Ігар Кісялёў.

У канцэрте прыме ўдзел народны артыст БССР Зіновій Бабіч.

8 снежня ў нас выступіла амерыканскі півніст Сідней Фостар. Наступныя два дні мы будзем знаёміцца з мастацтвам венгерскіх артыстаў з ансамбля «Дунай».

Вядома оперная спявачка Ала Саламякова, якая вярнулася ў Мінск для ўдзелу ў спектаклях тэатра оперы і балета, дасць 10 снежня на сцэне аргумента Дома афіцэраў сольна канцэрт. У Ала Саламяковай цікавыя рэпертуар. Яна выканае канцэрт Джульетэ з оперы «Капулецці і Мантэці» Белліні, арыя Серпіна з оперы «Стужанка і пан» Пэргаліні, арыя Дамьянды з оперы «Рыгалета» Вердзі, канцэрт Нарына з оперы «Дон Паскуалье» Даніэлі, песню Сальвэіа з оперы «Пер Гюнт» Грыга, рамансы Барламава, Рымскага-Горскава, Глінкі, Рахманіава, Дзяржынскага.

12 снежня ў нас выступіць 3 сольных канцэртаў, а 13 снежня — разам з сімфанічным аркестрам заслужаная артыстка РСФСР Вэла Давідовіч.

Яшчэ не ўдакладнены канчатковы план канцэртаў на другую палову снежня.

18 снежня ў нас адбудзецца веча балета артыстаў Маскоўскага тэатра з удзелам заслужаных артыстаў РСФСР І. Каральскай і В. Хахлова.

Вядуцца перагаворы аб выступленнях у Мінску ў другой палове снежня півніста Якава Філера, сацыяна-пардыста Генадзі Дуліна, спявакі і кінаржыста Марна Бернеса, кінаржыстаў Сяргея і Кірылы Сталаровых.

А. КАРДЫМОН, дырэктар-распарадкальнік канцэртнай залы філармоніі.

ТЭОРЫЯ ДЭКАДЫ

ЯН ГЖЭНДЭЛЬСКІ

Зайшоўшы ў Генрыку. Шацую хлопці. Што ён купіў у магазіне, заўбеды трапіліся яму рэч перадага татушка. З ім ніколі не здаралася, каб у новай сарочцы адзіну рэч будз дэкажы за другі, а ў новай пары чаравічкі — адзіны святлодыёд за другі. Ды што там чаравічкі... Радзіпрамыя Дзяржаўнага завада іграю ў яго чатыры гадзі, ні разу не рамантаваны. Два гадзі наезд, калі ён купіў новыя чаравічкі, я падумаў: «Нарэшце, цяпер ты палачка». Нічога падобнага! Тэлевізар працуе бездэфектна. Купіў і я, і да насіу яго бяскача ў рамонт. Спытаўся я тады ў Генрыка шыра.

— Сняжы, як ты гэта робіш? Прызнайся... мусіць, не блытаў дастаць? Падарунчкі падносіць? — Глухота паяшчэ, — адказаў ён. — Я купіў усё па навуковай аснове. Тэорыя дэкады! Сам я распрацаваў. Зусім сакрэтна!

— Нічога больш мне не скажы.

— Вось у мяне знаёмны навуковыя работнікі. Пытаўся ў іх, што яны ведаюць аб «тэорыі дэкады». Ніколі пра іх не чуў. Пытаўся ў гаспадыню дарынаў. Ніхто нічога не ведае. Генрык маўчыць, як рыба. Толькі заўбеды горача спрачаўся, калі хто-небудзь наравіў на пошкыя тавары.

— Ігульчэ трыба толькі пачаць. Пасля тавары выдатныя янасі. Трыба ўмець купіліць. Я купіў толькі тавары польскай вытворчасці.

— Вырасціў і сачыць за Генрыкам. Калі ён пасля пераходу расказаў мне, што збіраецца купіць халадзільнік, я сачыў за ім некалькі дзён, пасля не зваў «на месцы значнасць», у магазіне. Я наравіў за прыяцельем праз шкло вітражы. Усё купіў не знімаў і пачы мінуць. Генрык гінуў у інструцыю, у халадзільнік, паглядзеў на заводскую марку... І заўважыў. Ніхкі падарончыя яснасці нямаю навукова або іншых аднак саброрскіх адносінаў з прадаўцом.

Халадзільнік працаваў шудоўна. І аднойчы Генрык сказаў:

— Заўтра купілію «Сірыку».

— Адавімы ты чалавек, — зазначыў я. — Я радуюся, хочаш набыць аўтамашыну, але няўжо абавязкова...

— Можна не турбавацца... Мал будзе працаваць, як гадзінічкі.

— Навуковы падыход? — Іранізаваў я.

— Уліч сабе!

— На гэты раз я быў хітрайшым. Нахлесту бярэду, вусы, апрачну мясцом горца. Генрык мяне не пазнаў, малі сподым за ім зваўшоў у магазін.

— Пытаўся мяне «Сірыку», — сказаў Генрык. Яго павілі да машыны, я за ім. Размова і на гэты раз была каротка. Дзе пашпарт машыны? Прадавец падаў пашпарт прыкладу.

— Я гэтую машыну не ваяў, — заўважыў Генрык.

— Чаму? — зніваўся прадавец.

— Яна зроблена ў трэцім дэкадзе месяца.

— Ну і што?

— Дарогі мой, я слабе ашуканне не дазволіў! Я да купіліня рэч падышоў навукова. У першы дэкадзе работна ідзе рэчышчэ, эканамічна ішчэ не турбуецца, што пільн можна быць нявынамы і тады не будзе праміа. Або вы дадзіце мне машыну, выпущаную ў першую дэкаду, або не бярэ вусі.

Так я расквісьціў Генрыка. Замаскіраваў ён сваю тэорыю. Тэорыя першай дэкады... Зусім сакрэтна! Што будзе, калі ўсё пачуць іх прымяніць? Зрэшты, я настрабаваў. Шчыра, раю.

Часопіс «Польскі агляда».

ПРЭМІІ НАВУКОВЫМ ФІЛЬМАМ

Цікава знайсці сёння галіну чалавечых ведаў, навуку, тэхніку, якая не прыцінула ў увагу кінематграфістаў. Можа свайго мастацтва інакш расказаваць аб дасягненнях сучаснай навуковай і тэхнічнай думкі, удзяліць глядачоў у свет найважнейшых даследаванняў, пошукаў, здарэнняў.

Камітэт па Ламаносўскіх прэміях прысудзіў ганаровыя ўзнагароды аўтарам вакалінаў «Навуковыя папулярыяныя фільмы», створаныя на кінастудыях Масквы, Ленінграда, Кіева, Севаст'польска, Тбілісі. Што гэта за карціны?

— Адна з іх — «Атам памежа» расказвае аб поспехах савацкай навуцы і тэхнікі ў галіне мірнага выкарыстання атамнай энергіі. Цікава падарожжа ў Запаўнае дае магчымасць

рабі рабі кінадыміі ў космасе, адноствараў Зямлю з вельгаракай вышынні. Зняты ім унікальныя кінакадры ўвайшлі ў фільм «Зноў да зоран», прысвечаны паўтэку камічнага нарабля «Усход-2».

Старшыня Камітэта па Ламаносўскіх прэміях Іван Дзімітрый Шчыракоў, наменуючы прысуджэнне прэміі, гаворыць:

— Мы жывём у цудоўную эпоху, калі нарэчацца велізарны рост навуцы, ён надзвычайна ярка сачом. І натуральна, што нічо стала на службу сучаснай навуцы, прапагандае на дасягненні, узбройвае чалавека ведамі аб навуковым свеце. Мастыры навуковага кінематографа — добрыя нацы сябры і таварышы, яны памагаюць запылаць сэрцы людзей агнём навуковага пошуку.

АДН.

Пляжонкі Балас Англіі працягае перагаворы. Які скардзікоў аглядальнікі англіійскіх газет, краіне паргалема самы ганьбоў знаменічым крыс за апошні 13 годоў. (3 газет)

ТВАР У ТВАР.

Малюнак Ул. БАРАНОЎСКАГА.

САРОЧЫ ЛЕС

[Заканчэне. Пачатак на 3-й стар.]

маў і не паслаў нікому ніводнага трохкутніка, бо быў адрэзаны цяпер ад сваіх родных і знаёмых ліній фронту.

— Вам тут неглы болю затрымавацца, — рэзка сказаў я. — Ідзіце, хутчэй даганяце сваіх!

Зіна нахватула на шыю сваю белую хустку і арабілася падобнай на снігаруку:

— Вы ачаршэлі ў сваіх акапах. Да людзей вам і справы няма, толькі «хутчэй», «хутчэй»...

— Яна вўна пакрыўдзілася. Узліла цяжкаю ад наліплай зямлі рыдлачкі і пайшла, схаваўшыся ў тумане.

— З гэта часу мяне сьвечыць гэтыя губыя шэрыя вочы як лапрок. І навошта я так трэба абраваў нашу гаворку? Цяпер на сваім наглядальным пункце я быў адзін і моў успомніць усё да дробязей. Чым больш успамінаў, тым прынадзейшым рабілася шэрыя вочы. Можна з гэтага і памяншацца вялікае знаёмства, якое потым перастане ў вялікую дружбу...

Калі пачаў змяржацца, я пакінуў свой наглядальны пункт і пайшоў у зямлянку. Камандзіраў выклікаў у штаб на нараду, і мяне прызначыла засташа старшым на НГ. Гэтай адказнасці я не баўся, бо мя выклікаў з Сарочым лесам і прыстралялі кожны няспячаны падыход да яго. Калі вораг пойдзе ў лабавую атаку, мы можам адкрыць загражальны агонь. Паспрабуе абсыці лагжнікам, дастанем яго і там. Хай толькі паспрабуе. Я ведаю, як страляюць нашы артылерысты. Галоўнае, каб нас не захапілі зняйчанку...

Сержант Рыбка прыпаў да стэрэатрубы. Ён адначасова смочка сваю любімую люльку і не адрывае вачэй ад акулараў. Наш неадлучны тэлефаніст Шышкін дзяжурчыць каля апарата. Ён прымачаваў машынкам трубку так, што калі ён нават не падтрымаваў лабавую атаку, яна ўсё роўна будзе трымацца каля вуха. Шышкін час ад часу выклікае «Каму» і спраўляецца: «Як чуецца?» Заспакоіўшыся адказам, пачынае драмаць. Сяргей спіць на пахулячэй траве. Яго ра-

чыя пакуць што не патрэбна: хапае тэлефоннай сувязі.

Наперадзе ў прыярэваных першым сьнегам акапах ляжыць пяхота. Моцна яна паразелла ад Дняпра да Сарочага лесу. Замест палка не зьбярш нават і батальёна. А ў адрэзаны дзе-тры чалавекі. Мала тых, з кім мы прыхлалі на фронт: хто паранены, хто забіты, а хто, як кажуць, прапаў без веста. Чорт ведае, што гэты тэка? Быў чалавек, ваяваў побач з табой і раптам прапаў без веста, як быццам расцяў ці ў неба выпарыўся...

Мне абсалютна зразумела, аб чым думалі, дзімліліся, Шышкін. Хутка павіны прынесьці ваяву, і ў яго перад вачмі стаць капылюк баршчу з баранінай, у накрывшы якая парэе пішоная каша з салам. Ён усё любіў рабіць па-гапалдарску. Калі пачаў, дык спаконна, грунтоўна, па ўсіх правілах гэтага мастацтва, хоць нават і пад агнём ворага. І што важна, у яго ў бакляжы заўбеды можна было знайсці лішнюю чарку салдацкіх «сто грамаў». У звычайныя дні гэтае зелье ён не прызнаваў, а спажываў свой салдацкі лаек толькі марознымі днямі або пры начным дзяжурстве «для бадзёрсці».

Раптам Рыбка захвалаўся і падазваў мяне рукой.

— Бачыш?

У стэрэатрупу добра было відаць, як на самым гарбу кургану з'явілася чорныя сілуеты воражых танкаў. Яны стралялі на халу і набліжаліся да нашай пяхоты. Стральніца ўсё нарастала. Сустрэліся яны да вогненнага віхру. Танкі білі прамой наводкай па нашых акапах. Вогненныя слупы са страшным трэскам асцідлі на зямлю. Цесна было ў небе трасірующим кулям. Сарочы лес стагнаў, як паранены. З акапаў пачалі вываляцца цёмныя фігуры людзей і, прышчэкаючы да зямлі, накіроўвацца ў наш бок.

— Бісыды душы бігуць, — напружана наглядваючы па полем бою, паведаміў Рыбка. — Шы не пара і нам зматваць аўдэчкі?

Калі пяхота адхілялася да Сарочага лесу і мы засталіся адны паміж ёй і воражымі танкамі, якімі прыкрываліся нямецкі аўтаматчыкі, Шышкін перадаў на агнявую нашу каманду:

— Непарушы загражальны агонь «Бура!» Гэта быў адзін шанц на выратаванне пазіцыі. Такую каманду падаў бы і камандзір батарэ Стральнічкі.

Разрывы лажыліся між намі і танкамі густа і саркушальна. Ад баксячонных выбухаў сляпіла вочы. Пры сьвёце снарадаў міжволі ўпінгалася галава ў плечы: ніхто не гарантаваў, што які-небудзь шалёны

снарад не клоне ў наш бліндаж. А ў дзяржак пяхотны камандзіры падавалі жару:

— Яшчэ і шчы падкінець аганьку, артылерысты! Дайце ім прыкруціць!

— Мы то дадзім, — адбіраўся ад іх Сяргей. — А дзе ваш аганек, долбёсная царыца паду? Драпанулі па ўсіх правілах...

Зу некалькі хвілін агоньні смерч перакалаў, перакруціў і перакінуўся туды, дзе была воражыя пяхота. Танкі ўжо не стралялі. Замест іх на полі папалалі тры яркія факелы. І раптам стала ціха, ціха. Толькі чуць было, як бразгаючы збрый і камякамі пяхота вярталася на свае пазіцыі, ды дзядуля даносілася траскатня патронаў, што рваліся ў палаючых танках.

Камбат і камандзір узвода прыбеглі тады, калі мы, аглушаныя, выйшлі з зямлянкай. Мы не чулі, хто што гаварыў. Не пачулі і першых слоў камбата.

— Малайш! Правільна стралялі. Я так і ведаў, што мае арлы мяне не падаўдуць! — крычаў ён мне на вуха.

Калі я апамятаўся і пачаў дэкламаваць, Рыбка таксама вышнуўся ў струнку, трымаючы руку каля казырка. Шышкін толькі падніўся, паправіў рамень і зноў сеў. Гарызонтка прымаў ваяву.

«Арлы» ведалі камбата яшчэ па даваеннай службе. Ён быў строга, але не «казаным» чалавек. Баявое хрышчэнне Стральнічкі атрымаў на Халдзі-Голе, а потым у фінскій вайне. У батэраў браў не ўсіх. Калі яму чалавек нечым не падабаўся, усяляк стараўся зобавіцца ад яго.

Камандзір узвода быў малодзай лейтэнант з вучылішча, малодзейшы нават за нас усіх, і мы яго ішчэ добра не раскусілі. Пры начальстве ён маўчыў, відаць, каб не дапусціць памылка, а калі заставаўся з намі адзін, усіх стараніўся, хоць часам і паказваў свае аязы.

— Мы ўбачым яго яшчэ і з другога боку, — пашыўкаўшэ заклочаў Рыбка. Лейтэнант і сапраўды часамі, як той пеньві, быў залірыстым. Вячэралі разам пад месяцам. Недзе даляка гулялі снарады, зямля асвятлялася трапяткім святлом ракет. Сарочы лес кілаў на нас маўчыліва казачыя цені.

Заўтра будзем умоваваць абарону. Я кажуць, зарывацца ў зямлю. А нам, арлы, даю трое сутак адпачынку ў тылах каля старшыні. Толькі мяне гвардэйскую марку не губляць. Зразумела!

— Зразумела, таварыш камбат, — ажывіўся Рыбка. — Усё будзе чын чынам.

Маладая Харэзмская рэспубліка адчувала вялікую патрэбу ў паперы. Не хапала яе нават для друкавання «Грашовых зьянаў» Рэвалюцыйнага ўрада зьянаў вышэй са станаўшых: грошы пачалі друкавацца на шэпчавай тывінае.

Такую рэдкую асцягнаць можна ўбачыць у калекцыі супрацоўніка Міністэрства аховы грамадскага парадку Узбэцкай рэспублікі Віктара Калмакова. Датавана яна 1920 годам. У калекцыі Калмакова налі пры гасіся рэдзкія сьветы. Тут сабраны грашовыя зьяны і металічныя манеты сьвядзюцца дзяржаў асветы.

Іосіф СІГАЛАУ, (АДН.)

ГРОШЫ НА ШОЎКУ

На Першай міжнароднай выставе тэматэчных і алімпійскіх марак, што адкрылася ў Будапешце, прадэставілена больш 150 тысяч марак Аўстрыі, Албаніі, Бельгіі, Венгрыі, Вялікабрытаніі, ГІР, Ізраіля, Нарвегіі, Польшчы, Румыніі, Савецкага Саюза, Швэцыі і Паўночнага ўраўнялення ААН.

Агульны кошт усіх налічаных 400 філатэлістаў? — 3,5 мільёна фэррытаў.

Б. КАКУШКІН, (ТАСС.)

КОШТАМ 3,5 МІЛЬЁНА

«Літаратура і мастацтва» выходзіць у аўторак і пятніцу.